
Grozījumi:

25.10.2007. likums / LV, 179 (3755), 07.11.2007. / Stājas spēkā 21.11.2007.
11.12.2008. likums / LV, 196 (3980), 17.12.2008. / Stājas spēkā 31.12.2008.
01.12.2009. likums / LV, 196 (4182), 15.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Muzeju likums

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **muzeja priekšmets** — priekšmets, kas pēc izpētes un apstrādes ir atzīts par priekšmetu ar kultūrvēsturisku nozīmi un atrodas muzeja krājumā;
- 2) **muzejisks priekšmets** — priekšmets, kas pēc savas kultūrvēsturiskās nozīmes atbilst muzeja priekšmeta prasībām, bet nav iekļauts muzeja krājumā;
- 3) **muzeja krājums** — vēsturiski izveidojies, zinātniski pamatots muzeja priekšmetu kopums, kas sastāv no pamatkrājuma, palīgkrājuma un apmaiņas krājuma;
- 4) **muzeja kolekcija** — muzeja priekšmetu kopums, kuru saista viena pazīme vai vairākas pazīmes un kura vēsturiskā, zinātniskā vai mākslinieciskā vērtība ir nedalāms veselums;
- 5) **publisks muzejs** — akreditēts valsts, pašvaldības vai autonomu muzejs;
- 6) **valsts muzejs** — Ministru kabineta izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, kuras valdījumā nodots muzeja krājums un kura īsteno šajā likumā noteiktās funkcijas;
- 7) **pašvaldības muzejs** — pašvaldības izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, kuras valdījumā nodots muzeja krājums un kura īsteno šajā likumā noteiktās funkcijas;
- 8) **autonomu muzejs**:
 - a) atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas (izņemot pašvaldības) izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, kuras valdījumā nodots muzeja krājums un kura īsteno šajā likumā noteiktās funkcijas,
 - b) valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, kuras dalībnieks vai dibinātājs ir publisko tiesību juridiskā persona, ja tās īpašumā (valdījumā) ir muzeja krājums un tā īsteno šajā likumā noteiktās funkcijas;
- 9) **privāts muzejs** — biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība (nodibinājums) vai komercreģistrā reģistrēta komercsabiedrība (līgumsabiedrība, komersants), kā arī tās struktūrvienība, kas ir muzeja krājuma īpašnieks (valdītājs) un īsteno šajā likumā noteiktās funkcijas.

2.pants. Likuma mērķis un darbība

- (1) Šā likuma mērķis ir noteikt sabiedriskās attiecības muzeju jomā, lai nodrošinātu muzeju darbību un sekmētu

Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu un muzeju attīstības iespējas.

(2) Likums attiecas uz publiskiem muzejiem, kā arī akreditētiem privātiem muzejiem (turpmāk — muzejs) .

3.pants. Kultūras ministrijas kompetence muzeju jomā

(1) Kultūras ministrija:

- 1) izstrādā valsts stratēģiju un īsteno valsts politiku muzeju jomā;
- 2) koordinē valsts muzeju starptautiskos sadarbības projektus, kā arī informē citus muzejus par starptautiskas sadarbības iespējām;
- 3) sadala akreditētajiem muzejiem valsts budžetā paredzētos līdzekļus kultūrvēsturisku, tēlotājas mākslas un citu projektu un programmu īstenošanai;
- 4) izveido Latvijas Muzeju padomi un apstiprina tās nolikumu;
- 5) veido un uztur Nacionālā muzeju krājuma (turpmāk — Nacionālais krājums) kopkatalogu;
- 6) izvērtē muzeja atbilstību nacionālas nozīmes kultūras institūcijas statusam.

(2) Kultūras ministrs ar Kultūras ministrijas starpniecību īsteno funkcionālo pārraudzību publiskajos muzejos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

4.pants. Muzeju valsts pārvalde

(Izslēgts ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

5.pants. Latvijas Muzeju padome un tās sastāvs

(1) Latvijas Muzeju padome (turpmāk — Muzeju padome) ir konsultatīva institūcija, kas izveidota, lai veicinātu institūciju sadarbību un lēmumu pieņemšanu jautājumos, kuri saistīti ar valsts stratēģiju muzeju jomā, kā arī ar muzeju darbību un Nacionālā krājuma veidošanu un saglabāšanu.

(2) Muzeju padomes sastāvā ir 15 locekļi: astoņi Rīgas plānošanas reģiona akreditēto muzeju deleģēti pārstāvji — muzeju darbinieki, četri Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales plānošanas reģiona akreditēto muzeju deleģēti pārstāvji (pa vienam no katra reģiona) — muzeju darbinieki, viens Latvijas Pašvaldību savienības deleģēts pārstāvis, viens Latvijas Muzeju biedrības deleģēts pārstāvis un kultūras ministrs (vai viņa deleģēts pārstāvis).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 31.12.2008.)

6.pants. Muzeju padomes kompetence

Muzeju padome:

- 1) veicina publisko un privāto muzeju attīstību un sadarbību;
- 2) sniedz ministrijām un pašvaldībām atzinumus par valsts budžeta un pašvaldību budžetu projektu sadaļām, kuras saistītas ar muzeju finansēšanu, kā arī par citiem ar muzeju darbību saistītiem jautājumiem;
- 3) sniedz konsultācijas par valsts un pašvaldību muzeju dibināšanu, reorganizāciju vai likvidāciju;
- 4) sniedz Kultūras ministrijai atzinumus par muzeju atbilstību akreditācijas prasībām;
- 5) sniedz Kultūras ministrijai atzinumus par muzeja priekšmetu izņemšanu no Nacionālā krājuma;
- 6) sniedz Kultūras ministrijai atzinumus par Nacionālā krājuma veidošanu un saglabāšanu;
- 7) iesniedz ministrijām un pašvaldībām priekšlikumus par muzeju direktoru amata kandidatūrām;
- 8) iesniedz Kultūras ministrijai priekšlikumus par muzeju speciālistu (personāla) sagatavošanu un kvalifikācijas pilnveidošanu;
- 9) sniedz Kultūras ministrijai atzinumu par muzeja atbilstību nacionālas nozīmes kultūras institūcijas statusam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

7.pants. Muzeja jēdziens, uzdevumi un funkcijas

(1) Muzejs ir sabiedrībai pieejama izglītojoša un pētniecības institūcija, kuras uzdevums ir atbilstoši muzeja darbības specifikai vākt, saglabāt un popularizēt sabiedrībā dabas, materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, kā arī sekmēt to izmantošanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai.

(2) Muzeja funkcijas ir šādas:

- 1) materiālās un nemateriālās kultūras un dabas vērtību uzkrāšana, dokumentēšana un saglabāšana;
- 2) muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas pētniecība;
- 3) sabiedrības izglītošana, materiālās un nemateriālās kultūras un dabas vērtību popularizēšana, veidojot ekspozīcijas un izstādes, kā arī izmantojot citus ar muzeja darbību saistītus izglītošanas un popularizēšanas veidus.

8.pants. Publisko muzeju dibināšanas, reorganizācijas un likvidācijas kārtība

(1) Valsts muzejus un to filiāles dibina, reorganizē un likvidē Ministru kabinets pēc Kultūras ministrijas vai citas ministrijas ierosinājuma, konsultējoties ar Muzeju padomi.

(2) Pašvaldību muzejus un to filiāles dibina, reorganizē un likvidē attiecīgā pašvaldība, konsultējoties ar Muzeju padomi.

(3) Autonomos muzejus un to filiāles, kas ir atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas (izņemot pašvaldības) izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, dibina, reorganizē un likvidē īpašnieks.

(4) Šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minēto muzeju reorganizācijas un likvidācijas gadījumos muzejam ir pienākums konsultēties ar Muzeju padomi jautājumos par turpmāko rīcību ar Nacionālajā krājumā iekļautajiem attiecīgā muzeja priekšmetiem.

(5) Ja tiek likvidēts akreditēts privātais muzejs vai akreditēts autonomais muzejs, kas ir valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, kuras dalībnieks vai dibinātājs ir publisko tiesību juridiskā persona, un šis muzejs ir saņēmis valsts budžeta līdzekļus, valsts muzejiem un pašvaldību muzejiem ir pirkuma tiesības likvidējamā muzeja priekšmetu iegūšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 31.12.2008.)

9.pants. Muzeju akreditācija un reģistrācija

(1) Valsts muzejam, pašvaldības muzejam un autonomajam muzejam, kas ir atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas (izņemot pašvaldības) izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, ir pienākums ne vēlāk kā piecu gadu laikā pēc muzeja dibināšanas nokārtot akreditāciju. Autonomo muzeju, kas ir valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, kuras dalībnieks vai dibinātājs ir publisko tiesību juridiskā persona, un privātais muzejs akreditācijai piesakās pēc paša iniciatīvas. Muzeju akreditācija notiek saskaņā ar Ministru kabineta izdotajiem muzeju akreditācijas noteikumiem.

(2) Muzeju var akreditēt, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:

- 1) ir dibinātāja apstiprināts muzeja nolikums, statūti, reglaments vai līgums;
- 2) ir veikta muzeja krājuma uzskaitē;
- 3) ir telpas, iekārtas un drošības sistēmas, kas garantē muzeja krājuma saglabāšanu;
- 4) ir nodrošināta muzeja krājuma pieejamība sabiedrībai;
- 5) ir izstrādāta muzeja darbības un attīstības stratēģija.

(3) Ja muzejs, kuram ir pienākums akreditēties, netiek akreditēts, tas gada laikā var atkārtoti pieteikties akreditācijai. Ja arī pēc atkārtotas pieteikšanās muzejs netiek akreditēts, to likvidē.

(4) Akreditētais muzejs zaudē akreditēta muzeja tiesības, ja tas neatbilst šā panta otrajā daļā minētajiem nosacījumiem.

(5) Kultūras ministrija veido un uztur muzeju reģistru. Muzeju reģistrā tiek iekļauti visi publiskie muzeji, akreditētie privātie muzeji, kā arī — pēc vienošanās ar privāto muzeju īpašniekiem — privātie neakreditētie muzeji.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

10.pants. Muzeju tiesības un pienākumi

(1) Muzejam ir tiesības:

- 1) pēc Kultūras ministrijas atļaujas saņemšanas uz laiku izvest muzeja kolekcijas vai atsevišķus priekšmetus ārpus valsts;
- 2) sniegt maksas pakalpojumus, veikt izdevējdarbību un izmantot iegūtos līdzekļus muzeja darbības attīstībai, muzeja krājuma papildināšanai un saglabāšanai, restaurācijai, darbinieku profesionālo zināšanu pilnveidošanai, viņu materiālajai stimulēšanai un pētniecības darba nodrošināšanai;
- 3) saskaņā ar Autortiesību likumu īstenot autortiesības attiecībā uz tā valdījumā esošo muzeja krājumu;
- 4) saņemt valsts budžeta līdzekļus kultūrvēsturisku, tēlotājas mākslas un citu nacionāli nozīmīgu projektu un programmu īstenošanai;
- 5) slēgt civiltiesiskus darījumus, lai sekmētu muzeja krājuma saglabāšanu, papildināšanu, izpēti, kā arī citus darījumus, kas nepieciešami muzeja darbības nodrošināšanai;
- 6) saņemt Kultūras ministrijas metodisko atbalstu.

(2) Muzeju pienākums ir:

- 1) nodrošināt muzeja krājuma pieejamību apmeklētājiem un pētniekiem;
- 2) katru gadu sniegt Kultūras ministrijai darbības pārskatu un Muzeju padomei — informāciju, kas nepieciešama tās kompetencē esošo jautājumu izskatīšanai.

(3) Valsts muzeji un pašvaldību muzeji nedrīkst atsavināt vai izņemt muzeja priekšmetus un kolekcijas no muzeja krājuma bez Kultūras ministrijas atļaujas.

(4) Muzeju tiesības un pienākumus nosaka attiecīgā muzeja nolikumā, statūtos, reglamentā vai līgumā.

(5) Muzejs var veikt zinātnisko darbību un reģistrēties zinātnisko institūciju reģistrā Zinātniskās darbības likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

11.pants. Muzeju vadība

(1) Valsts muzeju direktorus, ņemot vērā Muzeju padomes priekšlikumus, pieņem darbā un atlaiž no darba ministrs, kura padotībā atrodas attiecīgais valsts muzejs.

(2) Pašvaldību muzeju direktorus un vadītājus pieņem darbā attiecīgā pašvaldība, ņemot vērā Muzeju padomes priekšlikumus.

(3) Autonomo muzeju direktorus un vadītājus pieņem darbā attiecīgā muzeja dibinātājs.

12.pants. Nacionālais muzejs

(1) Nacionālais muzejs ir tāds muzejs:

- 1) kura krājums teritoriāli, hronoloģiski un tematiski aptver visu valsti un savā profilā ir visnozīmīgākais un vispilnīgākais;
- 2) kura pētnieciskais darbs nodrošina vispusīgu muzeja krājuma izpēti un pētījumus profilzinātnēs;
- 3) kura ekspozīcijas, izstādes un citi ar muzeja darbību saistītie komunikācijas veidi nodrošina muzeja krājuma pieejamību un vispusīgu izmantošanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai;
- 4) kurš veic darbības, kas apliecina šā muzeja kā vadošās institūcijas lomu muzeju nozarē.

(2) Nacionālā muzeja statusa iegūšanai muzejs var iesniegt Kultūras ministrijai pieteikumu, kurā pamatota tā atbilstība nacionālas nozīmes kultūras institūcijas statusam.

(3) Ministru kabinets pēc Kultūras ministrijas priekšlikuma lemj par nacionālā muzeja statusa piešķiršanu.

13.pants. Nacionālais krājums

(1) Nacionālais krājums ir nacionālā bagātība, un tas ir valsts aizsardzībā.

(2) Nacionālo krājumu veido:

- 1) akreditēto valsts muzeju un akreditēto pašvaldību muzeju pamatkrājumi;
- 2) akreditēto autonomo muzeju un akreditēto privāto muzeju pamatkrājumi (ar Muzeju padomes piekrišanu) ;
- 3) privātās kolekcijas vai atsevišķi muzejiski priekšmeti (pēc īpašnieka ierosinājuma un ar Muzeju padomes piekrišanu) .

(3) Nacionālajā krājumā esošie priekšmeti un kolekcijas tiek iekļautas kopkatalogā — datubāzē, kas ietver pamatinformāciju par muzeju krājumu priekšmetiem.

(4) Institūcijām un privātpersonām, kuru valdījumā vai īpašumā ir Nacionālā krājuma priekšmeti, jānodrošina to saglabāšana un izmantošanas iespējas.

(5) Valsts piešķir budžeta līdzekļus Nacionālajā krājumā esošo priekšmetu un kolekciju uzturēšanai, saglabāšanai un restaurēšanai.

(6) Attiecībā uz Nacionālajā krājumā esošajiem priekšmetiem vai kolekcijām jāievēro šādi noteikumi:

- 1) aizliegts atsavināt Nacionālajā krājumā iekļauto kolekciju atsevišķus priekšmetus;
- 2) atsavinot kādu Nacionālajā krājumā iekļauto kolekciju vai priekšmetu, tas vispirms ar Kultūras ministrijas starpniecību un tās atļauju jāpiedāvā citam akreditētam muzejam;
- 3) aizliegts ieņemt Nacionālajā krājumā iekļautos priekšmetus vai kolekcijas, un uz tiem nevar vērst piedziņu pēc kreditora pieprasījuma.

(7) Priekšmetu var izņemt no Nacionālā krājuma, ja:

- 1) priekšmetam ir būtiski bojājumi, kuru dēļ to nav iespējams restaurēt;
- 2) priekšmets ir zudis vai dabiski sairis;
- 3) priekšmets ir iegūts prettiesiskā ceļā;
- 4) priekšmets ir zaudējis muzejisko vērtību.

(8) Ja muzejs nenodrošina Nacionālajā krājumā iekļautas kolekcijas vai priekšmeta saglabāšanu atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par Nacionālo krājumu, kā rezultātā kolekcijai vai priekšmetam sāk rasties būtiski bojājumi, valsts vai pašvaldību muzejs ar Kultūras ministrijas starpniecību priekšmeta vai kolekcijas īpašniekam var izteikt priekšlikumu par priekšmeta vai kolekcijas atsavināšanu un izņemšanu no attiecīgā muzeja krājuma. Valsts vai pašvaldību muzejiem ir pirkuma tiesības attiecīgā priekšmeta vai kolekcijas iegūšanā.

(9) Atļauju priekšmeta izņemšanai no Nacionālā krājuma izsniedz Kultūras ministrija pēc tā muzeja ierosinājuma, kurā atrodas attiecīgais priekšmets, vai pēc priekšmeta īpašnieka ierosinājuma, ņemot vērā Muzeju padomes atzinumu.

(10) Ministru kabinets nosaka Nacionālā krājuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas kārtību, rīcību ar tajā esošajiem priekšmetiem un kolekcijām, kā arī kārtību, kādā priekšmetu var atsavināt un izņemt no Nacionālā krājuma vai uz laiku izvest ārpus valsts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.10.2007. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

14.pants. Valsts muzeju un pašvaldību muzeju finansēšana

(1) Valsts muzejus finansē no valsts budžeta, pašvaldību muzejus finansē attiecīgā pašvaldība, paredzot līdzekļus:

- 1) muzeja ēku uzturēšanai un restaurēšanai;
- 2) telpu īrei, komunālajiem maksājumiem, nodokļu un zemes nomas maksājumiem;
- 3) muzeja krājuma papildināšanai (iepirkšanai, ekspedīcijām), saglabāšanai, fiziskajai drošībai (apsardzei, apdrošināšanai un ugunsdrošības tehnikai), kā arī izpētei un izmantošanai;
- 4) mikroklimata uzturēšanas iekārtām, muzeja priekšmetu konservācijai un restaurēšanai;
- 5) muzeja personāla algošanai;
- 6) starptautiskai sadarbībai;
- 7) sabiedrības izglītošanai un kultūrvēsturisko vērtību popularizēšanai, veidojot ekspozīcijas un izstādes, kā arī

izmantojot citus ar muzeja darbu saistītus izglītošanas un popularizēšanas veidus.

(2) Valsts muzeji un pašvaldību muzeji var saņemt papildu finanšu līdzekļus arī no citiem avotiem ziedojumu un dāvinājumu veidā, kā arī gūt ienākumus no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem. Līdzekļi, kas iegūti no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, tiek ieskaitīti muzeja pamatbudžeta kontā, un tos izmanto tikai muzeja darbības attīstībai.

(3) Ja valsts muzeji un pašvaldību muzeji saņem ziedojumu vai dāvinājumu ar norādītu mērķi vai bez tā, tie atver speciālā budžeta kontu.

15.pants. Starptautiskā sadarbība

(1) Muzeji ir tiesīgi patstāvīgi sadarboties ar muzejiem citās valstīs, iestāties starptautiskajās muzeju organizācijās un piedalīties to darbībā.

(2) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā muzeji var saņemt valsts garantētu apdrošināšanu starptautisku izstāžu rīkošanai.

Pārejas noteikumi

1.Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2006.gada 30.jūnijam piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 1998.gada 21.jūlija noteikumi Nr.265 "Latvijas Muzeju padomes nolikums" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 18.nr.);

2) Ministru kabineta 1998.gada 18.augusta noteikumi Nr.311 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 18.nr.);

3) Ministru kabineta 1998.gada 27.oktobra noteikumi Nr.420 "Kārtība, kādā Kultūras ministrija akreditētajiem muzejiem piešķir valsts budžetā speciāli paredzētos līdzekļus īpašu kultūrvēsturisku, tēlotājas mākslas un citu nacionāli nozīmīgu projektu un programmu realizēšanai" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 22.nr.);

4) Ministru kabineta 2004.gada 30.marta noteikumi Nr.196 "Muzeju akreditācijas noteikumi" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2004, 11.nr.).

2.Autonomajiem muzejiem, kas ir atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas (izņemot pašvaldības) izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, ir pienākums nokārtot akreditāciju triju gadu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas.

3.Muzeju akreditācijas apliecības, kas izsniegtas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, ir spēkā līdz akreditācijas termiņa beigām.

4.Šā likuma 13.panta otrās daļas 2.punkts stājas spēkā 2006.gada 1.jūlijā.

5.Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Muzeju likums (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1997, 16.nr.).

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 15.decembrī.

Valsts prezidente V.Viķe-Freiberga

Rīgā 2006.gada 3.janvārī